

Politika Tarifore – Pasqyrë

Workshop nr 7 – Pjesa e I-rë

Keith Burwell – Ekonomist i Rregullativës

12 Dhjetor 2007

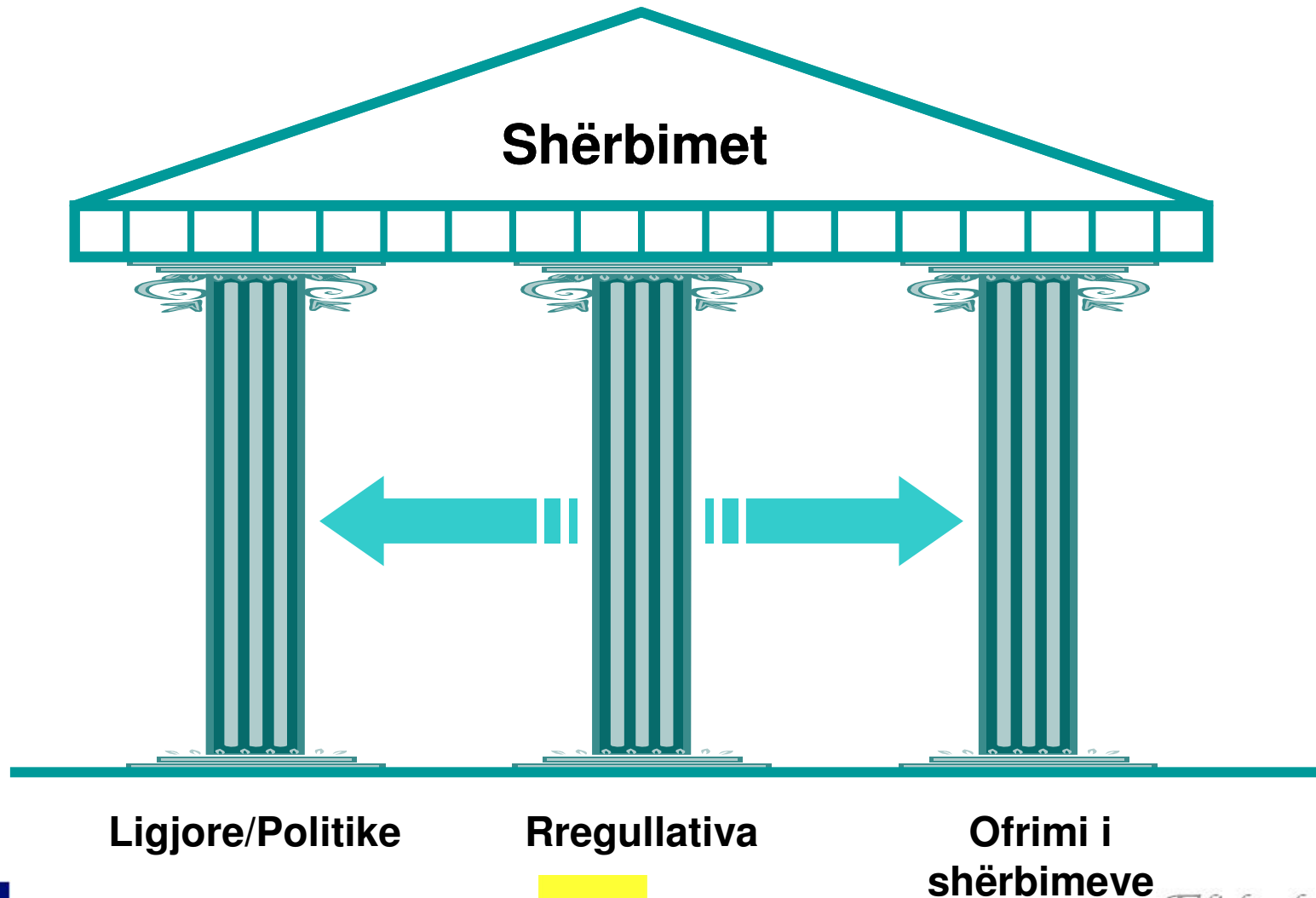
Leaders in the design, implementation and operation of markets for electricity, gas and heat.

 MVV Energie AG

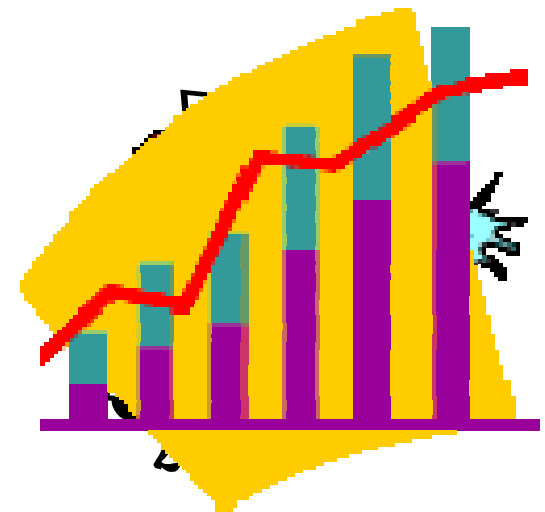
*Edinburgh
Economics*

Ndarja e përgjegjësisive

Sfondi

- Gjendja e kaluar
 - Pa politika (ose të kufizuara)
 - Shikimi mbrapa (Ilogaritë e kaluara)
 - ‘Shuarja e zjarrit’
- Gjendja aktuale
 - Politika e hartuara
 - Shikimi përpara (buxheti vjetor)
 - Afati i kufizuar
- Gjendja e ardhshme
 - Politikat
 - Shikimi përpara (periudhë afatgjate)
 - Qëndrueshmëri afatgjate

Objektivat

- Qëndrueshmëria financiare – përmirësimet
 - Kostot operative
 - Mirëmbajtja kapitale
 - Përmirësimi i shërbimit
 - Ndërhyrje financiare nga qeveria e reduktuar
- Besimi i investitorëve
 - Kthimi në kapital
 - Mbrojtja afatgjate e investimeve
- Çështjet lidhur me konsumatorët
 - Reduktohen ndikimet afatshkurta
 - Prodhohen përfitime për konsumatorët

Orari

	2008			
	Q1	Q2	Q3	Q4
Konsultimi				
Parashikimi/mbledhja e të dhënave				
Shqyrtimi i hollësishëm i të dhënave/testimi				
Dorëzimi i të dhënave përfundimtare/propozimet				
Shqyrtimi nga ana e ZRRUM-it dhe dorëzimi i përgjigjeve				
Aprovimi i tarifave				
Adoptimi (hyrja në fuqi) i tarifave				

Politika Tarifore – Furnizimi me Ujë (1)

- Juridiksioni
- Drejtësia sociale
 - Përgjegjësitë e qeverisë
 - Tarifat uniforme
 - Grupet e konsumatorëve
 - Struktura e tarifave
 - Niveli i shërbimit
- Zhvillimi / zgjerimi i shërbimeve
 - Taksat e kyçjeve
 - Taksat për zhvillimin e infrastrukturës
- Mjedisi
 - Menaxhimi i kërkesës
 - Taksat për marrjen e ujit
 - Niveli ekonomik i UPF (Uji i pa-faturuar)
 - Standardet e mjedisit
- Mbulimi i kostos
 - Definicioni
 - Afati kohor – menjëherë
 - Pritjet e efijencës
 - Mbulimi i kostos së investimeve kapitale
 - Kontabiliteti i kostove aktuale
 - Burimet e financimit
- Struktura kapitale / kthimi në kapital
 - Vlera fillestare e kapitalit rregullator
 - Kapitali i punës
 - Kthimi në kapital

Politika Tarifore – Furnizimi i Ujit me Shumicë (2)

- Juridiksioni
 - Uji me shumicë për ofruesitë e licencuar të shërbimit të ujit
- Shpërndarja e kostove në sektor
 - Nuk ka subvencione ndër sektorët
 - Tarifat që reflektojnë kostot për konsumatorët e ndryshëm
- Mjedisi
 - Tarifat e papërshtatshme për menaxhimin e kërkesës
 - Taksat për marrjen e ujit
- Mbulimi i kostos
 - Definicioni
 - Afati kohor– menjëherë
 - Pritjet e efijencës
 - Mbulimi i kostos së investimeve kapitale
 - Kontabiliteti i kostove aktuale
 - Burimet e financimit
- Struktura e kapitalit dhe kthimi në kapital
 - Vlera fillestare e kapitalit rregullator
 - Kapitali i punës
 - Kthimi në kapital

Procedurat e tarifave – Pasqyrë

Workshop nr 7 – Pjesa e II-të

Keith Burwell – Ekonomist i Rregullativës

Leaders in the design, implementation and operation of markets for electricity, gas and heat.

 MVV Energie AG

*Edinburgh
Economics*

Procedurat

- Konceptet:
 - Kërkesa e të hyrave
 - Mirëmbajtja kapitale
 - Ngarkesa për përtëritjen e infrastrukturës
 - Vlera rregullatore e kapitalit
 - Kthimi në kapital

Parimet e llogaritjes

- 3 elemente të kostove:
 - Kostot operative
 - + Mirëmbajtja kapitale
 - + Kthimi në kapital
 - = **Kërkesa e të hyrave**
- Tarifat e vendosura për të plotësuar Kërkesën e të Hyrave

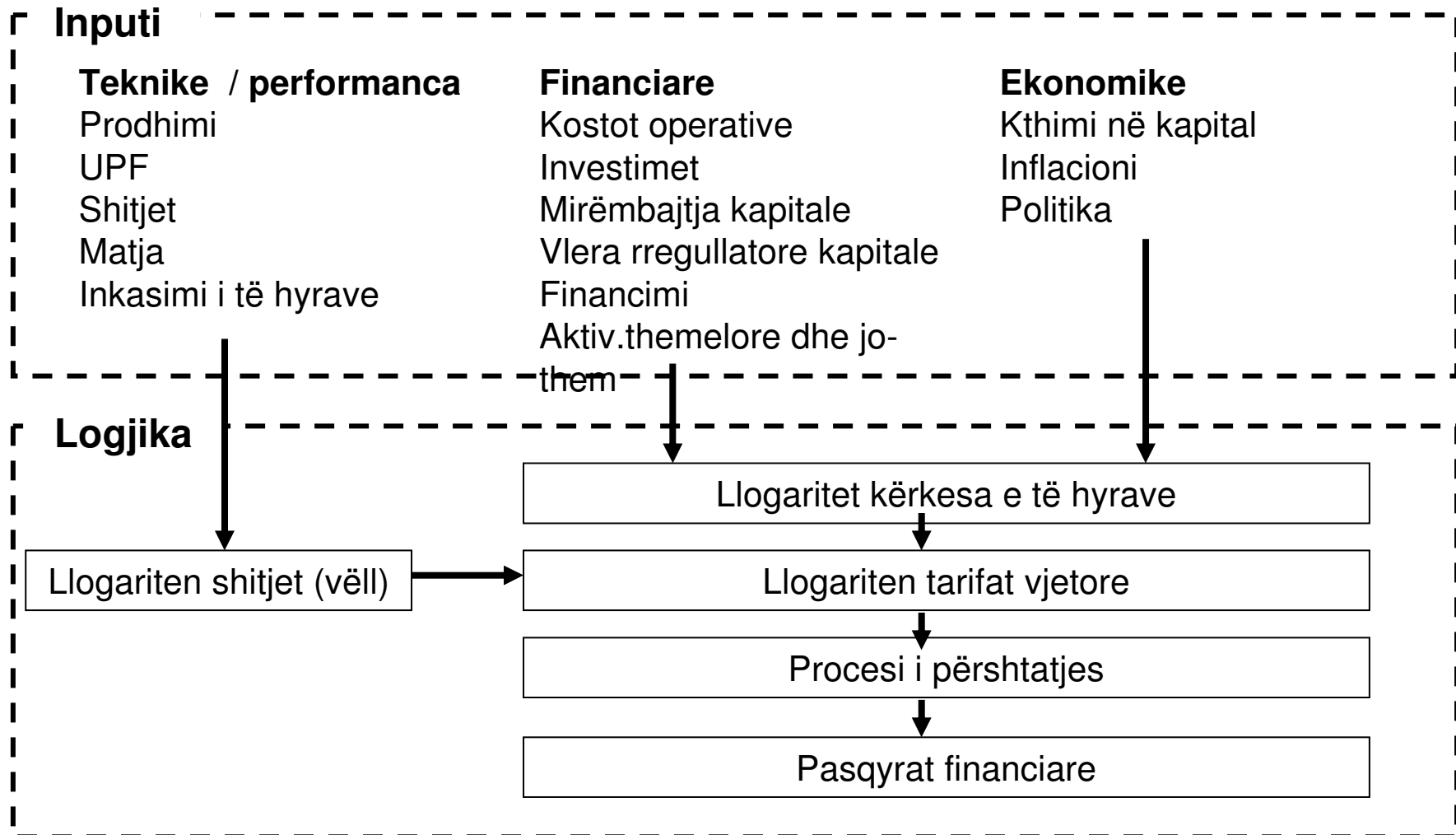

Pasqyrë (1)

- Orari
 - Tarifat do të zbatohen nga Janari 2009
 - Inflacioni vjetor +/- përshtatjet
- Platforma e modelit
 - Kërkesa dhe shitjet (emërtues)
 - Kërkesa e të hyrave (numërues)
 - Kostot operative
 - Mirëmbajtja kapitale
 - Kthimi në VRRK
 - Llogaritja e tarifave
 - Tarifa = Kërkesa e të hyrave ÷ Shitjet

Logjika e llogaritjes së tarifave

Kërkesa e të hyrave - pasqyrë

- Të hyrat që nevojiten për kryerjen e aktiviteteve dhe për financimin e investimeve
- Kostot operative
- Mirëmbajtja kapitale
 - Taksa për përtëritjen e infrastrukturës (që i takon infrastrukturës)
 - Amortizimi i kostos aktuale (që nuk i takon infrastrukturës)
- Kthimi në VRRK

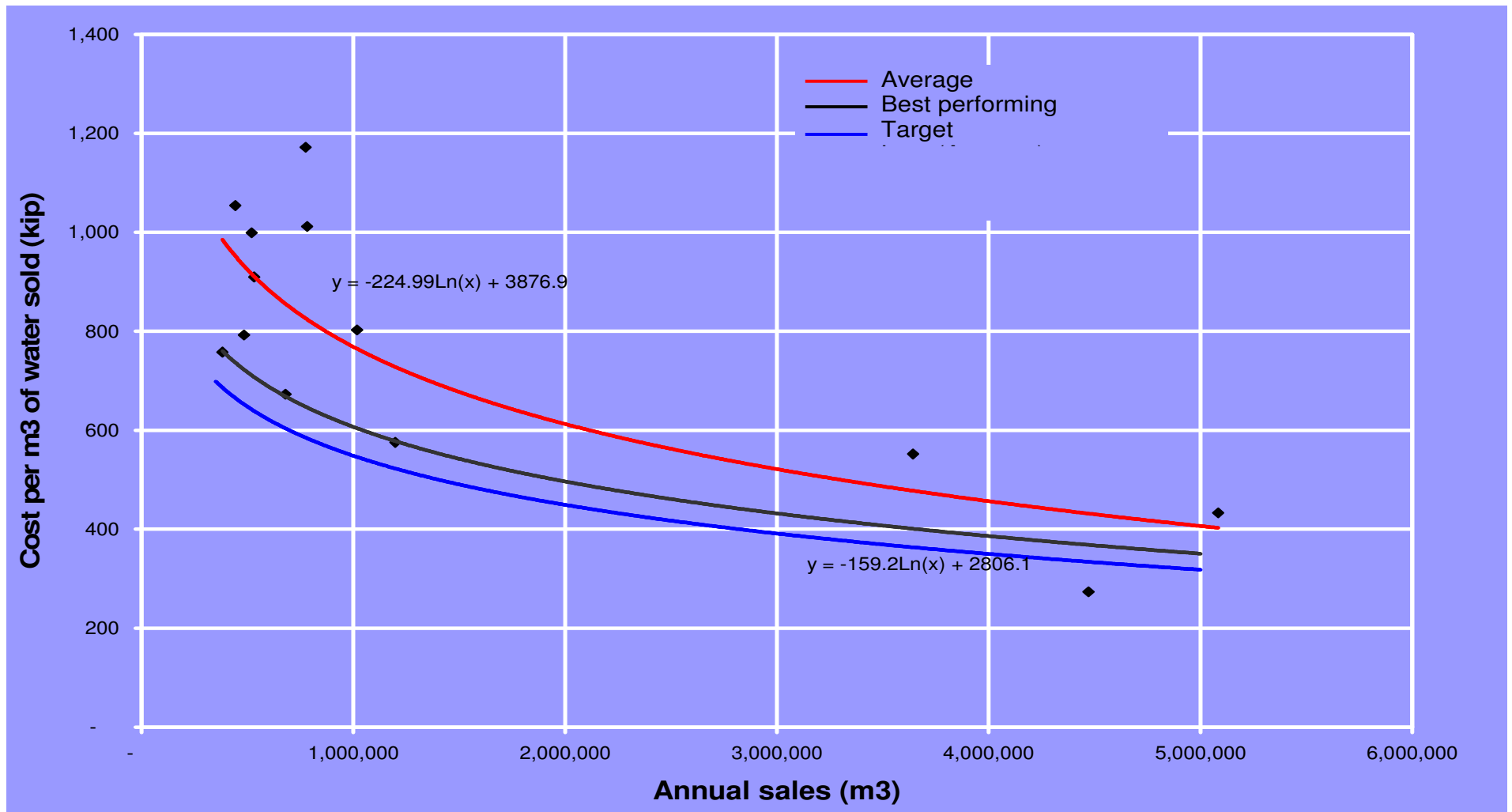

Kostot operative

- Fikse
- Që lidhen me konsumatorët
- Që lidhen me vëllimin e ujit
- Kërkesat për informacion
 - Projektionet e kostove
 - Numri i konsumatorëve
 - Projektionet e prodhimit / shitjeve

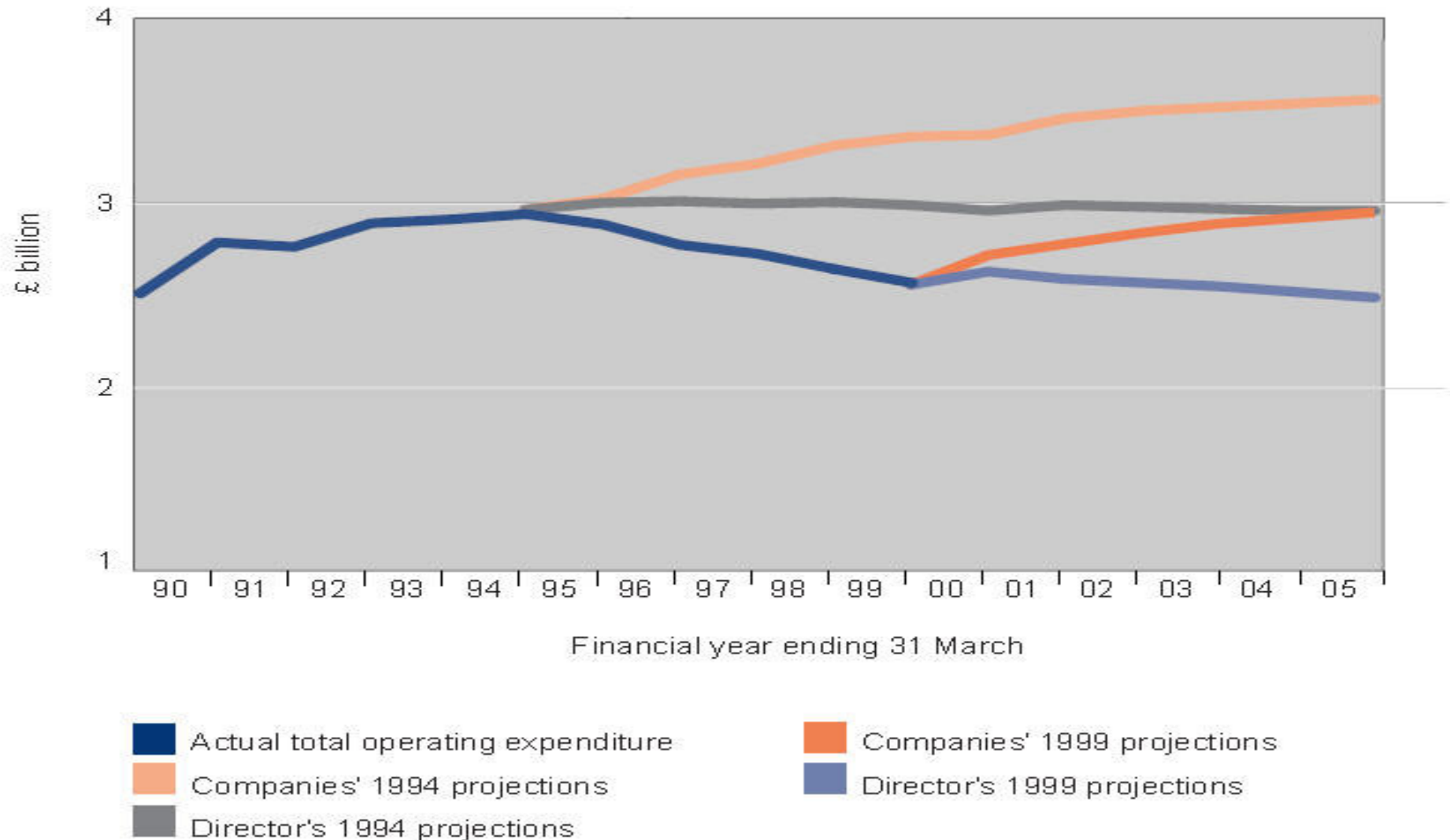

Kostot operative – përdorimi i 'benchmarks' (metoda e krahasimit)

Kostot operative – shqyrtim i hollësishëm rregullator

Figure 4: Comparison of actual and projected total operating expenditure

Mirëmbajtja kapitale

- Definicioni:
 - Riparimet / zëvendësimet e mëdha të aseteve fikse për të mbajtur nivelet e shërbimeve
 - Qasja konvencionale e kontabilitetit:
 - Amortizimi
 - Problemet:
 - Asetet afatgjata (efektet e inflacionit)
 - Jetëgjatësia e papërcaktuar (tubacionet)
 - Ndryshimet në teknologji
 - Zgjidhjet:
 - Kontabiliteti i kostove aktuale
 - Kontabiliteti për përtëritjen e infrastrukturës

Shpenzimet sipas qëllimit

- **Ofrimi i shërbimit bazë**, që nevojitet për të ruajtur nivelin aktual (bazës së krijuar kohëve të fundit) të ofrimit të shërbimeve ndaj konsumatorëve
- **Përmirësimi (ngritja)** ku ka ngritje të përhershme në nivelin aktual të shërbimeve deri te niveli i ri “bazë”
 - **kualiteti** që duhet të jetë në përputhje me obligimet e reja të zbatueshme ligjore të kualitetit.
 - **Niveli i ngritur i shërbimit** që duhet të sigurojë ndryshim permanent në nivelin e përgjithshëm të shërbimeve ndaj konsumatorëve ekzistues.
 - **Balancim i furnizimit/kërkesës për të:**
 - Përmbushur kërkesën e rritur të paraqitur nga konsumatorët e ri, dhe/ose
 - Kërkesën e rritur nga konsumatorët ekzistues

Kategoritë e aseteve

- Asetet që i takojnë infrastrukturës
 - Asetet nëntokësore të rrjetit (tubat etj)
 - Pendat dhe objektet tjera të burimit të ujit
- Asetet që nuk i takojnë infrastrukturës
 - Stacionet e pompimit
 - Objektet e trajtimit
 - Rezervuarët / kullat e ujit
 - Objektet
 - Asetet tjera, p.sh. kompjuterët etj.

Amortizimi i kostos aktuale (1)

- Vetëm asetet që nuk i takojnë infrastrukturës
- Asetet ekzistuese
 - Problemet:
 - Burimet e mjeteve financiare (?)
 - Vlerat aktuale të kostos (?)
 - Që i takojnë infrastrukturës apo që nuk i takojnë infrastrukturës (?)
 - Zgjidhje
 - Përcaktimi i AKA (vetëm asetet ekzistuese) bazuar në faktorët e rrjedhjes së parasë, p.sh. shlyerja e borxhit plus mirëmbajtja kapitale e financuar përmes burimeve të furnizuesit.

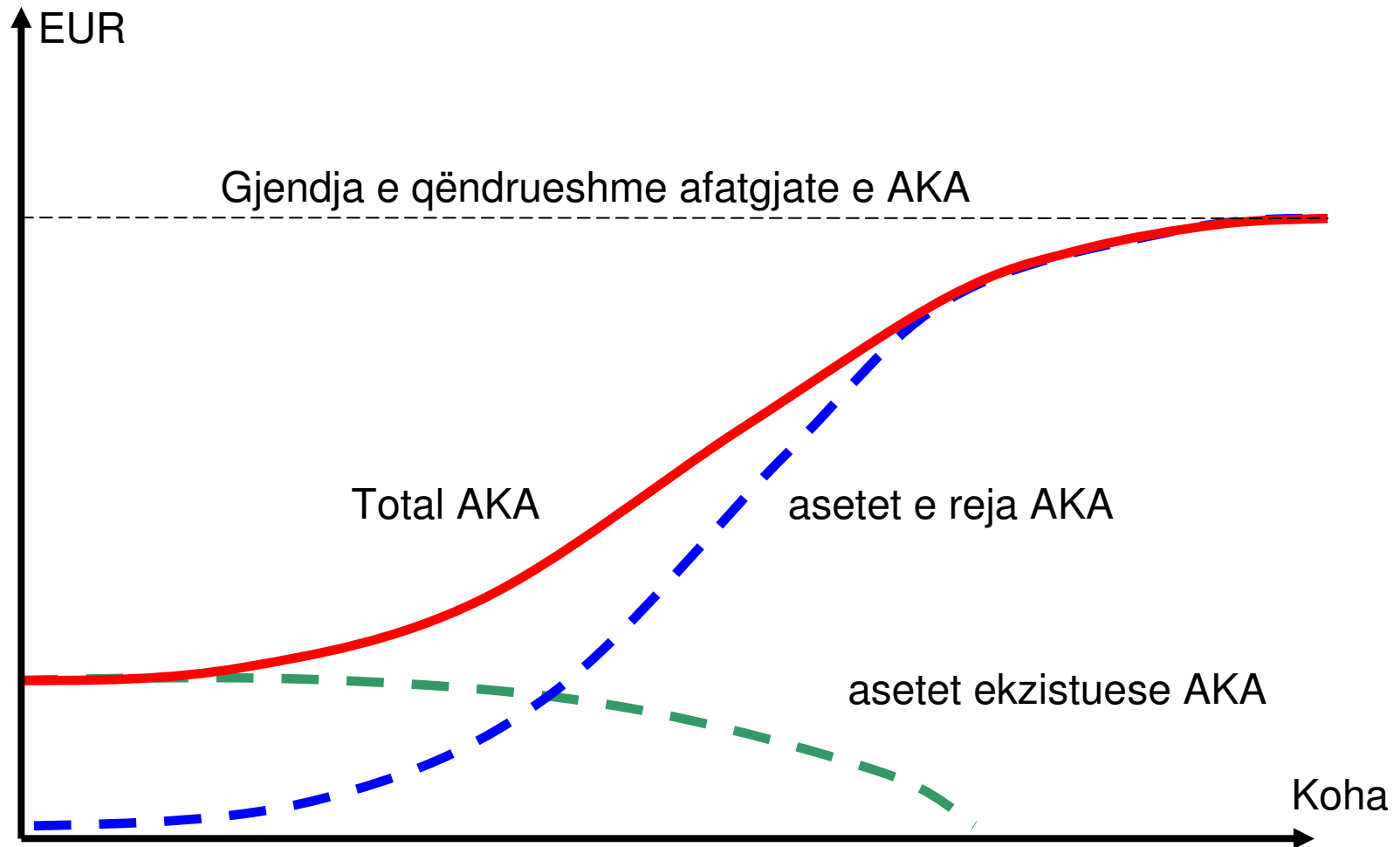

Amortizimi i kostos aktuale (2)

- Asetet e reja
 - I shtohen Vlerës Rregullatore të Kapitalit
 - Amortizimi i kostos aktuale i ngarkohet tarifave (zbritet nga VRRK)
 - Gjendja e qëndrueshme afatgjate (ekuivalenca e gjërë)
 - Grantet:
 - Shlyhen përgjatë jetës ekonomike të aseteve, apo
 - nuk i shtohen VRRK
 - efekti neto i njëjtë
- Kërkesat për informacion
 - Profili i borxhit
 - Planet për mirëmbajtjen kapitale (që nuk i takojnë infrastrukturës)
 - Përmirësimi i shërbimit (që nuk i takon infrastrukturës)
 - Jetëgjatësia e aseteve
 - Hollësitë mbi financimin

Amortizimi i kostos aktuale (3)

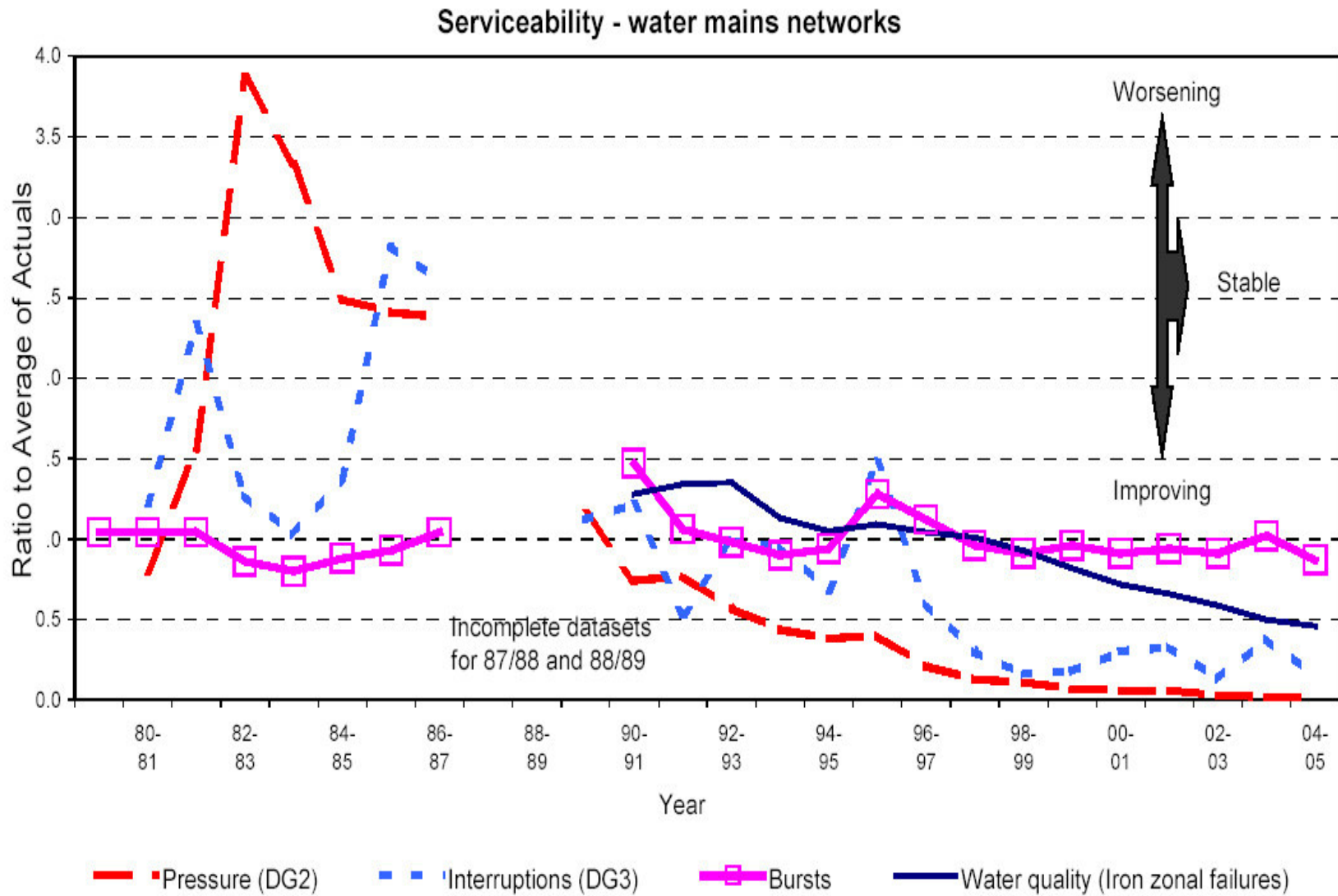

Taksa për përtëritjen e infrastrukturës

- Koncepti
 - Trajton përtëritjen e infrastrukturës si shpenzime
 - Nevojitet procesi i përshtatjes (Smoothing)
 - Aplikohet në mirëmbajtjen kapitale (jo përmirësimin)
 - Asetet nëntokësore – jetëgjatësia e papërcaktuar
 - Është zëvendësim për amortizimin
 - Vlera e infrastrukturës e ruajtur për një kohë të gjatë
 - Shpenzimet që janë mbi ose nën këtë taksë duhet të reflektohen në VRRK
 - Grantet dhe kontributet e kapitalit nuk përfshihen në kërkesën e të hyrave
 - Pengesat për shkak të investimit të pamjaftueshëm?
- Kërkesat për informacion
 - Programi i shpenzimeve për përtëritjen e infrastrukturës
 - Hollësitë mbi financimin
 - Të dhënat e performancës

Performanca e nivelit të shërbimeve

—■ Pressure (DG2)
 —■ Interruptions (DG3)
 —■ Bursts
 —■ Water quality (Iron zonal failures)

Source: OFäAT, UK

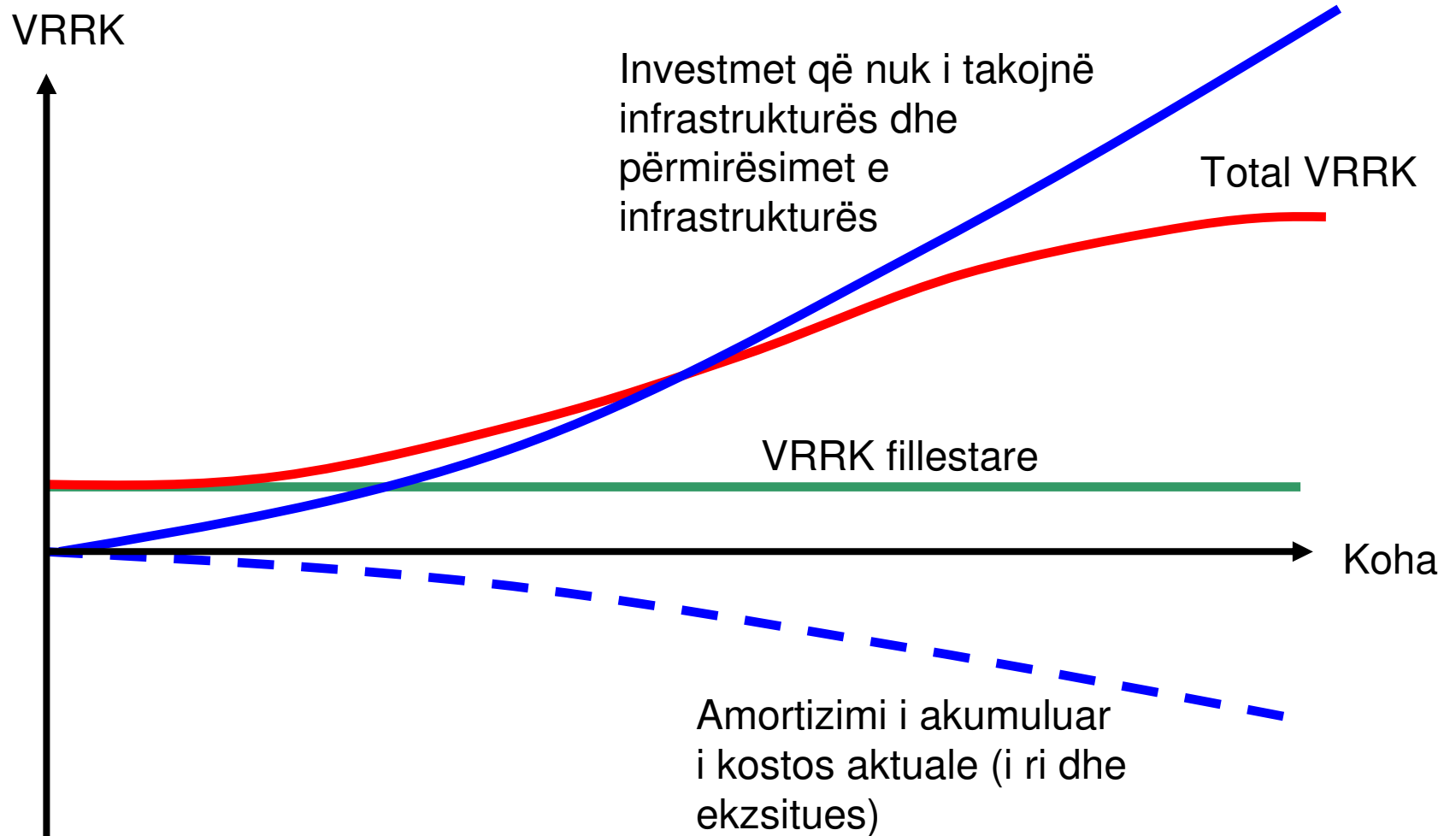
Note: The trend in bursts (emboldened line) provides the strongest guide to the state of the assets

Vlera rregullatore e kapitalit (VRRK) (1)

- Vlera fillestare (disa opzione)
 - Borxhi + provizioni për kapitalin e punës
 - Borxhi + ekuiteti (shuma formale)
 - Sa mundet tarifa ekzistuese / e propozuar të përballohet
- Përmirësimi i infrastrukturës, i shtohet VRRK
- Investimi që nuk i takon infrastrukturës, i shtohet VRRK
- Investimet e financuara nga grantet nuk i shtohen VRRK (ose amortizimi përkatës i grantit faktorizohet në kërkesën e të hyrave)
- AKA zbritet nga VRRK

Vlera rregullatore e kapitalit (VRRK) (3)

Vlera rregullatore e kapitalit (RCV) (4)

- Kërkesat për informacion
 - VRRK fillestare (duhet të mirret vendimi)
 - Programi i investimeve (përmirësimi (zgjerimi) i infrastrukturës dhe asetet që nuk i takojnë infrastrukturës)
 - Hollësitë mbi financimin

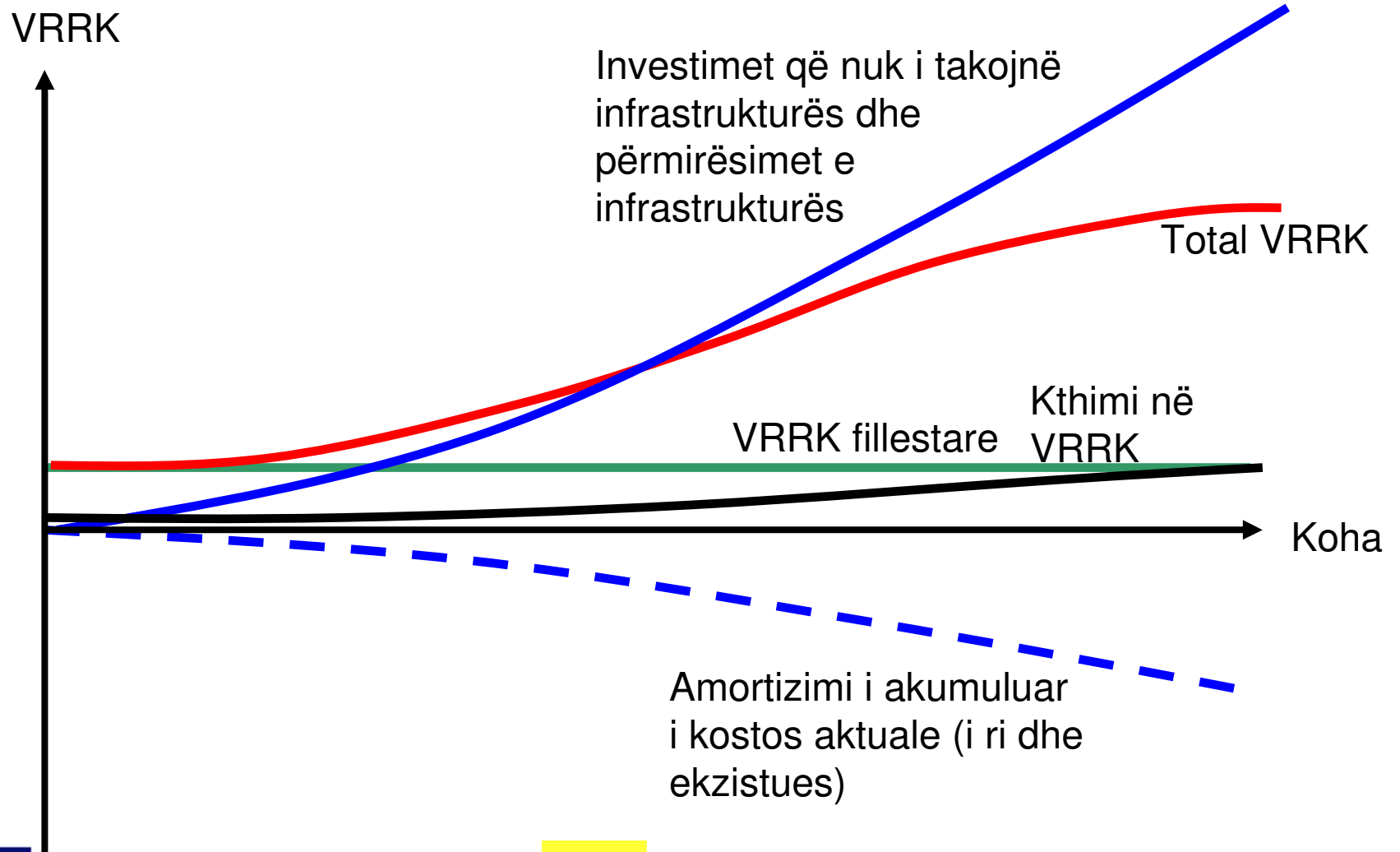

Kthimi në VRRK (1)

- Kthimi 'real' (pas vlerës së lejuar për inflacion)
- Kthimi në VRRK për të reflektuar investimet e bëra nga furnizuesi
- Grantet nuk i shtohen VRRK, kështu që nuk prodhojnë kthime
- Me ngritjen e VRRK, ngritet edhe kthimi në VRRK

Kthimi në VRRK (2)

Kthimi në VRRK (3)

- Çfarë norme e kthimit ? – duhet të mirret parasysh
 - Kostoja komerciale e huamarrjes
 - Kosto kapitale e mesatarës së peshuar (KKMP) (interesi në borxhin ekzistues + kosto komerciale e huamarrjës)
 - Modeli tarifor i asetëve kapitale (MTAK)
 - MTAK plus premium i rrezikut të vendit
- Kërkesat për informacion
 - Kthimet pa rrezik (bonet e thesarit të qeverisë)
 - Premium i rrezikut në industri
 - Kosto aktuale e borxhit (Të dhëna financiare të furnizuesit)

Tariff calculation (1)

$$T = \frac{O + CM + R}{Q \times \rho}$$

T = tarifa mesatare

O = kostot operative

CM = mirëmbjtja kapitale (përtëritjet e infrastrukturës dhe AKA)

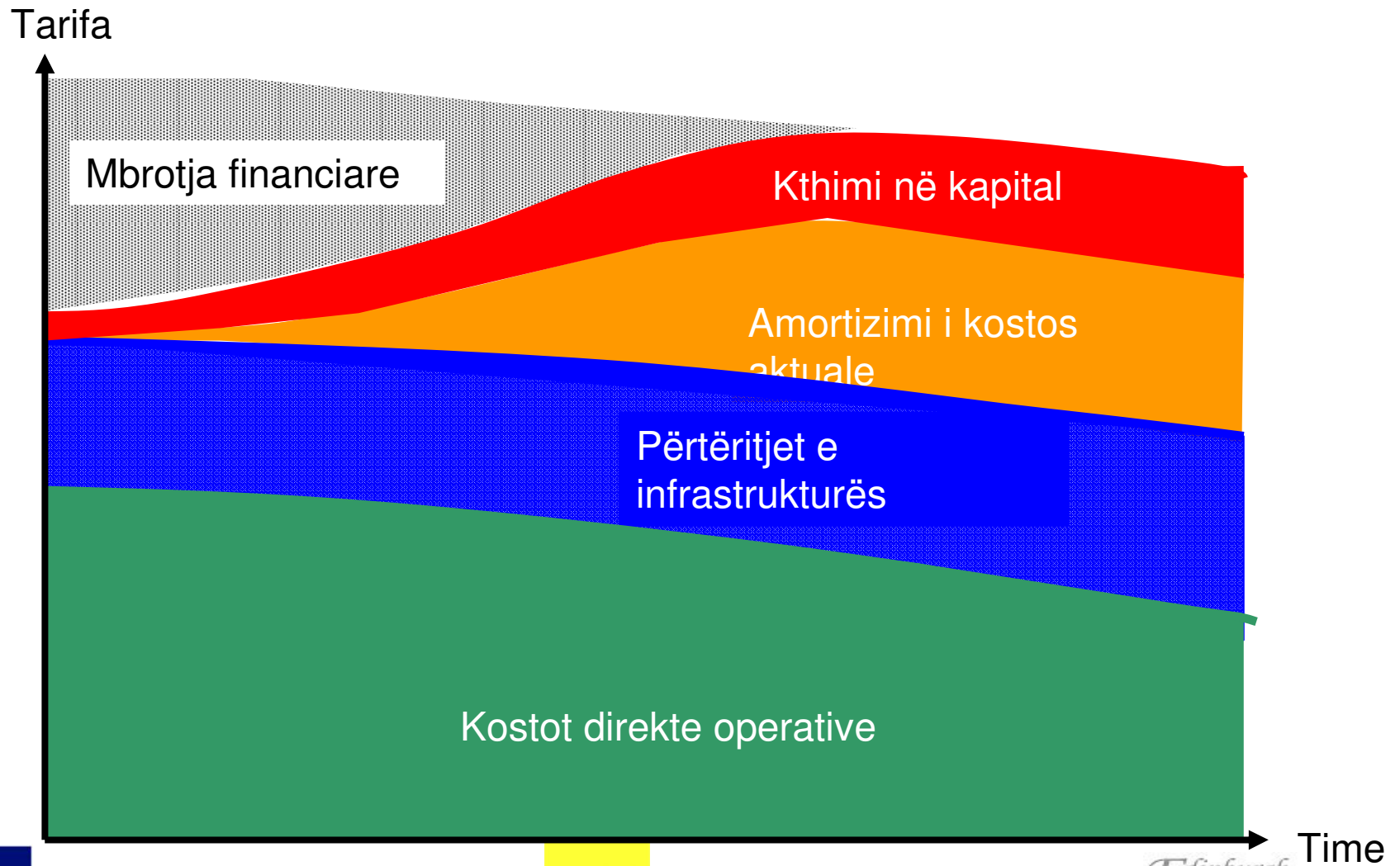
R = Kthimi në kapital

Q = vëllimi i ujit të shitur

ρ = efienca e inkasimit

Llogaritja e tarifave (2)

Llogaritja e tarifave (3)

- Faktorët K dhe procesi i përshtatjes (smoothing)
- Tarifat korrigojnë çdo vit (inflacioni + K)
- Pasqyrat financiare (projeksionet)

Përmbledhje

- Tarifat e vendosura për të plotësuar kërkesën e të hyrave
- Përtëritjet e infrastrukturës për asetet nëntokësore
- AKA për asetet që nuk i takojnë infrastrukturës
- Vlera e ulët fillestare rregullatore e kapitalit por rritet me rritjen e investimeve
- Amortizimi i kostos aktuale dhe kthimi në VRRK fillimisht i ulët por rritet me rritjen e investimeve
- Nivelet fillestare të ulëta të VRRK dhe amortizimit të kostos aktuale japin tarifa të ulëta dhe i mbajnë të atilla në afat të shkurtë
- Tarifat e vendosura për të arritur menjëherë mbulimin e kostos (varësisht nga definicioni)

Kërkesat për informacion (përmbledhje)

- Parashikimi i performancës:
 - Prodhimi
 - Shitjet
 - UPF
 - Konsumatorët
 - Inkasimi i të hyrave
- Kostot (aktuale dhe projeksionet)
 - Projeksionet e kostove
 - Raportet financiare
- Kapitali
 - Obligimet e borxhit
 - Planet e mirëmbajtjes kapitale
 - Planet e investimeve
 - Financimi
- Përtëritjet e infrastrukturës
 - Programi i shpenzimeve
 - Financimi
- VRRK
 - Vlera fillestare
 - Programi i investimeve
- Kthimi në kapital
 - Kthimet pa rrezik (bonet e qeverisë)
 - Premiumet e rrezikut
 - Kosto e borxhit

Veprimet / vendimet e kërkuara

- Të pëmbahet (respektohet) kalendari rregullator (që do të zbatohet nga Janari 2009)
- VRRK fillestare (borxhi + kapitali i punës?)
- Kthimi në VRRK (MTAK ?)
- Amortizimi i kostos aktuale në asetet ekzistuese (profili i shlyerjes së borxhit?)
- Përtëritjet e infrastrukturës (pengesat për shkak të investimit të pamjaftueshëm – grantet?)
- Informacionet e nevojshme

Hapat e ardhshëm

- Programi për raportimin e të dhënave
- Paraqitjet e informacioneve
- Shqyrtimi i hollësishëm nga ZRRUM-i dhe testimi
- Krijimi i VRRK fillestare
- Dorëzimet
- Aprovimi dhe adoptimi

